

ważna do 31 grudnia 1992 r.

SORTYMENTY DRZEWNE LEŚNE	NORMA BRANŻOWA	BN-75
	Szczapy i wałki użytkowe	9224-06
		Zamiast ¹⁾
		Grupa katalogowa 0911

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są szczapy i wałki użytkowe iglaste i liściaste przeznaczone do przerobu przemysłowego lub do produkcji i naprawy wyrobów z drewna.

1.2. Określenia

1.2.1. Wady drewna — wg PN-79/D-01011.

1.2.2. Szczapa i wałek — wg BN-75/9220-01.

1.2.3. Nieprostopadłość czoła drewna okrągłego — wg BN-75/9220-01.

1.2.4. Pozostałe określenia — wg PN-85/D-02002.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE**2.1. Podział**

2.1.1. Rodzaj drewna. W zależności od rodzaju drewna różni się szczapy i wałki użytkowe iglaste i liściaste z podziałem wyszczególnionym wg BN-75/9220-01

2.1.2. Obróbka. W zależności od stopnia obróbki różni się szczapy i wałki użytkowe:

a) niekorowane — nk,

b) korowane — kr.

2.1.3. Jakość drewna. W zależności od jakości drewna różni się dwie klasy oznaczone cyframi rzymskimi: I i II.

2.2. Przykład oznaczenia szczap i wałków użytkowych, olchowych (Ol), niekorowane (nk), pierwszej klasy jakości:

SZCZAPY i WAŁKI UŻYTKOWE Ol-nk-I BN-76/9224-06

3. WYMAGANIA**3.1. Wymiary** — wg tabl. 1.

¹⁾ BN-63/9224-06; BN-68/9224-08; BN-64/9224-10

Zgłoszona przez Instytut Badawczy Leśnictwa
Ustanowiona przez Naczelnego Dyrektora Lasów Państwowych dnia
13 listopada 1975 r. jako norma obowiązująca w zakresie produkcji
i obrotu od dnia 1 stycznia 1976 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 25/1975 poz. 92)

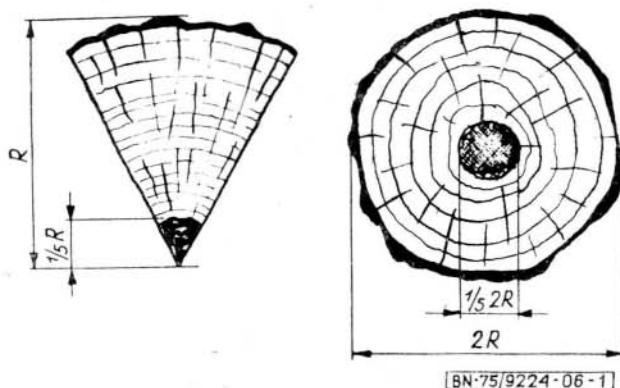
Tablica 1

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Szczapy		Wałki		Dopuszczalna odchyłka
		z korą	bez kory	z korą	bez kory	
Długość	m	0,50; 1,00; 1,10; 1,20; 1,50				±0,03
Najmniejsza grubość w cieńszym końcu	cm	7	5	7	5	±1
Największa grubość w grubszym końcu a dla przemysłu płyt wiórowych		30		25		±1
		25				
Za zgodą stron dopuszcza się inne wymiary długości i grubości.						

3.2. Jakość drewna — wg tabl. 2.

Tablica 2

Wady wg PN-79/D-01011 oraz cechy drewna		Dopuszczalny rozmiar występowania wad w klasach	
		I	II
Zaparczenie		niedopuszczalne	dopuszczalne
Zgnilizna twarda		niedopuszczalna	dopuszczalna
Zgnilizna miękka	wewnętrzna	niedopuszczalna	dopuszczalna zlokalizowana w strefie przyrzeniowej o rozmiarze do $\frac{1}{5}$ grubości drewna mierzonej prostopadle do słojów rocznych (rys. 1)
	zewnętrzna	niedopuszczalna	dopuszczalna do $\frac{1}{10}$ grubości drewna mierzona prostopadle do słojów rocznych; łączne występowanie zgnilizny wewnętrznej i zewnętrznej jest niedopuszczalne
Krzywizna		dopuszczalna — jednostronna o strzałce wygięcia do 10 cm na 1 mb, — wielostronna o strzałce nie większej niż 5 cm na 1 mb każdego wygięcia	
Wewnętrzny biel		dopuszczalny o łącznej szerokości pierścieni nie większej niż $\frac{1}{10}$ pierścienia (rys. 2)	dopuszczalny
Rak		niedopuszczalny	dopuszczalny
Uszkodzenia przez pociski i odłamki metalu		niedopuszczalne	
Zwęglenia po pożarach		niedopuszczalne	dopuszczalne
Wad nie wymienionych w tabl. 2, a wyszczególnionych w PN-79/D-01011 nie bierze się pod uwagę.			

Rys. 1

$$a + b \leq \frac{1}{10} R$$

Rys. 2

3.3. Wyrób. Szczapy i wałki użytkowe powinny być okrzesane z gałęzi i sęków, aby nie występowały nad powierzchnią drewna powyżej 1 cm. Nieprostokątść czoł niedopuszczalna. Rozwidlenia — niedopuszczalne.

Szczapy i wałki użytkowe wyrabia się w korze lub koruje wg BN-75/9220-01. Wałki grubsze niż 25 cm powinny być przełupane na tyle części, aby pojedyncze szczapy zachowały wymiary podane w 3.1.

3.4. Wiek drzewa. Drewno dębowe do produkcji ekstraktu garbnikowego należy pozyskiwać z drzew w wieku powyżej 30 lat.

3.5. Układanie w stosy — wg BN-75/9220-01.

3.6. Cechowanie — wg BN-75/9220-01.

4. BADANIA

4.1. Rodzaje badań

- sprawdzenie wymiarów, jakości, obróbki szczap i wałków wg 3.1; 3.2; 3.3,
- sprawdzenie ułożenia, wymiarów i cechowania stosów wg 3.4; 3.5.

4.2. Pobieranie próbek do badań. Próbkę do badań wymiarów, jakości i obróbki szczap i wałków o liczności około 10% sztuk w partii należy pobrać w sposób losowy z różnych miejsc (warstw) stosów. Jeżeli w wyniku badań liczba sztuk niedobrych (o wadliwości większej niż dopuszczalne) przekroczy

5% sztuk w próbce, próbkę należy odrzucić, pobrać następną dwukrotnie większą i badania powtórzyć.

4.3. Opis badań

4.3.1 Sprawdzenie wymiarów, jakości, obróbki szczap i wałków należy wykonywać jednocześnie przez pomiar sztuk w próbce wg BN-75/9220-01 oraz przez ich oględziny nieuzbrojonym okiem.

4.3.2 Sprawdzenie ułożenia, wymiarów i cechowania stosów należy wykonywać wg BN-75/9220-01 przez pomiar i oględziny nieuzbrojonym okiem każdego stosu. Za zgodą stron dopuszcza się ograniczenie liczby badanych stosów.

4.4. Ocena wyników badań

4.4.1. Szczapa (walek) dobry. Badaną sztukę należy uznać za dobrą, jeżeli przejdzie z wynikiem dodatnim przez wszystkie badania wg 4.1a).

4.4.2. Stos dobry. Badany stos należy uznać za dobry, jeżeli przejdzie z wynikiem dodatnim przez wszystkie badania wg 4.1b).

4.4.3. Partia zgodna z wymaganiami normy. Partię szczap i wałków użytkowych należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli:

- a) liczba szczap i wałków niedobrych nie przekroczy 5% sztuk w próbce,
- b) wszystkie zbadane stopy w partii są dobre.

KONIEC

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Instytut Badawczy Leśnictwa.

2. Istotne zmiany w stosunku do PN-62/D-95102, BN-63/9224-06, BN-68/9224-08 i BN-64/9224-10

a) połączono w jedną normę dotychczasowe cztery normy przedmiotowe obejmujące drewno stosowe użytkowe o zbliżonych parametrach wymiarowo-jakościowych, co znacznie upraszcza sortymentację drewna,

b) ujednolicono w maksymalnym stopniu wymiary szczap i wałków,

c) ograniczono liczbę wad z dotychczasowych 15 do 7,

d) zastosowano zgodnie z BN-75/9220-01 wspólny zamiennik z m³ (p) na m³ zamiast kilku różnych obowiązujących dotychczas (0,70; 0,77; 0,80).

Dotychczas obowiązująca PN-62/D-95102 zostaje unieważniona z dniem 1 stycznia 1976 r.

3. Normy związane

PN-79/D-01011 Drewno okrągłe. Wady

PN-85/D-02002 Surowiec drzewny. Podział, terminologia i symbole

BN-75/9220-01 Surowiec drzewny. Podział, pomiar, obliczanie miąższości i cechowanie

4. Główne kierunki zastosowania szczap i wałków użytkowych

— dla potrzeb przemysłu suchej destylacji drewna: drewno grabowe, bukowe, brzoźowe,

— do produkcji ekstraktu garbnikowego: drewno dębowe,

— do wyrobu płyt wiórowych, drewno iglaste, a z liściastego: drewno bukowe, brzoźowe, lipowe, olchowe, topolowe, wierzbowe.

Rodzaj drewna i ilościowy udział poszczególnych rodzajów drewna w partii reguluje porozumienie stron.

5. Autorzy projektu normy — inż. Lesław Ościak — Naczelny Zarząd Lasów Państwowych i Eugeniusz Zyskowski — Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych w Białymstoku.

6. Wydanie 4 — stan aktualny: wrzesień 1988 — uaktualniono normy związane oraz uwzględniono zmianę: PKNiM nr 7/1977.